

UDENRIGSMINISTERIET

ALO, sagsnr.: 2021-34187
Den 7. oktober 2021

Ekstraordinær uformel videokonference for EU's udviklingsministre den 11. oktober 2021

SAMLENOTAT

1. Afghanistan2

1. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af den seneste udvikling i Afghanistan med fokus på den akut forværrede situation. Fokus på mødet ventes at være på 1) presserende humanitære anliggender og det potentielt forestående kollaps af vitale sektorer som sundhed og uddannelse, samt 2) betingelser for udvidet humanitær støtte til den afghanske befolkning gennem internationale aktører.

2. Baggrund

Talibans indtagelse af Kabul den 15. august 2021 har ændret vilkårene for udviklingssamarbejde i og omkring Afghanistan. Behovene inde i landet er under forandring, og det er uklart, om landet er på vej mod fornyet konflikt. Dertil kommer risiko for et finansielt og økonomisk kollaps, idet sundheds-, undervisnings- og banksektoren i stigende grad er sat ud af funktion.

Allerede inden Talibans magtovertagelse havde 18,4 mio. mennesker behov for humanitær nødhjælp. I de kommende måneder forventes den alvorlige tørke, COVID-19, den kommende vinter samt den finansielle krise at føre til en alvorlig forværret situationen. FN har udsendt en ny nødhjælpsappel, præsenteret på donorkonference i Geneve den 13. september 2021. I appellen anmodes om 606,2 millioner USD til akut humanitær assistance til de mest udsatte afghanere indtil udgangen af 2021.

Det er i den kontekst, at det internationale samfund i disse dage drøfter, om og hvordan man kan tilrettelægge den fremadrettede humanitære bistand og en evt. genoptagelse af udviklingsbistanden uden at støtte Taliban. På den ene side stiger risikoen for en humanitær katastrofe og et kollaps af landet, hvis bistanden ikke genstartes helt eller delvist. På den anden side ønsker det internationale samfund ikke at legitimere de nye magthavere i Afghanistan. De to positioner er ikke let forenelige, og der er behov for at afsøge muligheder i grænsen mellem de to.

EU har som rettesnor i den forbindelse identificeret fem pejlemærker for det fremadrettede engagement i Afghanistan: 1) Afghanistan må ikke blive et fristed for international terrorisme; 2) Respekt for menneskerettigheder, herunder kvinders rettigheder, retsstatsprincipper og mediefrihed; 3) Dannelse af en inkluderende og repræsentativ regering; 4) Fri adgang for humanitær bistand; og 5) Fri mulighed til at forlade landet for udlændinge og afghanere i fare.

3. Formål og indhold

Afghanistan er eneste punkt på dagsordenen. Den 12. oktober afholdes G20-møde om Afghanistan, og Den Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionen har derfor indkaldt til dette møde for at drøfte en fælles EU-linje for Afghanistan inden G20-mødet. Fokus vil være på større internationale aktørers indsatser, særligt Verdensbanken, FN og EU.

Der ventes en drøftelse af den seneste udvikling i landet med fokus på 1) presserende humanitære anliggender, samt 2) betingelser for udvidet humanitær støtte til den afghanske befolkning gennem internationale aktører.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen af Afghanistan i sig selv vurderes ikke at have betydning for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der forventes bred bekymring over udviklingen og den forværrede humanitære situation i Afghanistan. Drøftelsen vil have særligt fokus på humanitære og mere langsigtede udviklingsbehov samt de udfordringer, der er ved at operere i Afghanistan. Der forventes enighed om, at man i videst muligt omfang skal fastholde en konditionel tilgang til Taliban, samtidig med at der ventes generel forståelse for behovet for en delvis genoptagelse af den indefrosne udviklingsbistand for at forebygge et humanitært og samfundsmæssigt kollaps.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser med stor bekymring på udviklingen i Afghanistan, som står over for en humanitær katastrofe samt et muligt finansielt og økonomisk kollaps efter indefrysningen af internationale bistand, kreditter og lån.

Fra regeringens side lægges der vægt på en fælles EU-tilgang til fremtidig støtte baseret på de fem politiske pejlemærker, man tidligere er nået til enighed om blandt EU-landene. Tæt dialog med multilaterale partnere, herunder FN, Den Asiatiske Udviklingsbank og Verdensbanken, følges ligeledes.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Afghanistan har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 17. august 2021 i forbindelse med skriftlig forelæggelse af ekstraordinær uformel videokonference for EU's udenrigsministre den 17. august 2021.